

Naturskyddsföreningen
Bollnäs Hanebo Voxnadalen

Ge oss kraft
att förändra
Pg 90 1909-2

Kretsbladet

Sommar & Höst 2015

Ansvarig utgivare Stefan Persson.
Redaktionen har bestått av Stefan Persson och Per-Erik Modd.

Bidrag till Kretsbladet skickas till:
Stefan Persson
Långgatan 44A
828 33 Edsbyn
stefan.persson@naturskyddsforeningen.se

Manusstopp för nästa Kretsblad är den 20 November

Tänk på att betala medlemsavgiften i tid annars blir ni inte med vid utskriften av adressetiketter och blir utan tidning.
Hör av dig vid adressändring!

Vill du aktivt delta i miljöarbetet där du bor och träffa nya människor som delar ditt intresse för natur och miljö.
Hör av dig till din lokala krets!

Naturskyddsföreningen Bollnäs

Sekr: Per-Erik Modd, tel. 0278-260 89
pemodd@telia.com

Naturskyddsföreningen Hanebo

Ordf: Kent Westlund, tel. 070-350 19 92
kent.t.westlund@telia.com

Naturskyddsföreningen Voxnadalen

Ordf: Stefan Persson, 070-55 22 162
voxnadalen@naturskyddsforeningen.se

Naturskyddsföreningen Gävleborg

Ordf: Stefan Persson, 070-55 22 162
kansli.gavledala@naturskyddsforeningen.se
www.gavleborg-lan.naturskyddsforeningen.se

De Vilda Blommornas Dag, söndag 14 juni 2015

De botaniska föreningarna i Norden anordnar denna dag en mängd blomstervandringar. Gävleborgs Botaniska Sällskap planerar följande vandringar. Tag på skor/stövlar och kläder så att du kan gå även vid sidan av stigen och på fuktiga ställen och tag gärna med fika. Alla är välkomna att delta, och det är gratis. Föranmälan krävs ej.

Nordanstig

Vandring på Långnäset i Älgeredssjön. Samling vid ICA i Bergsjö kl. 10.00. Ann-Christin Jäderholm, 0652-16181.

Ljusdal

Lindreservatet på Järvsö klack. Samling på parkeringen vid Järvsö järnvägsstation kl. 10.00. Eva Olsson 0651-31045 och Maj Johansson 0651-93021, 070-3336386.

Ovanåker

Betesmarkerna i Knåda, med blåsuga, rödkämpar och nässelsnärja. Samling på parkeringsplatsen vid Ovanåkers kyrka kl. 13.00. Stefan Olander 070-5692690.

Hofors

Promenad runt Hammardammen. Här ges möjligheter att se växtarter från strand, sjö, skog och kulturmark. Ta med förmiddagsfika för en rast. Promenaden är ca 2 km i lätt terräng. Samling vid Vattenverket kl. 10.00. Barbro Risberg 0290-765820, 076-1382900.

Sandviken

Skogsstigar och åstränder vid Högbo bruk. Samling på parkeringen närmast bastun och badplatsen kl. 15.30. Anders Delin 072-5563547, andersdelin8@gmail.com

Gävle

Nya Sättrareservatet med Ormmuren. Samling vid Storköket (Sodexo) i Sättra, Sättrahöjden 26, kl. 13.00. Berit Berglund 026-514278.

Naturskyddsföreningen Bollnäs

Styrelsen: 2015

Ordförande: Vakant

Sekreterare:	Per-Erik Modd pemodd@telia.com	0278-260 89 073-055 31 90
Kassör:	Torbjörn Alsing torbjorn.alsing@telia.com	0278-300 19 070-373 58 18
Ledamöter:	Anders Engstrand anders.lisa@passagen.se	0278-200 11 070-488 20 20
	Cecilia Fredriksson boomster.cecilia@gmail.com	070-614 74 02
	Leif Modéer leif.modeer@telia.com	0278-66 50 87
Suppleanter:	Mattias Degervall mdpost@spray.se	070-636 96 28
	Gunnel Edman gunneledman907@gmail.com	0278-415 74 070-608 02 06
	Petra Hagelin p_hagelin@hotmail.com	070-578 04 55
	Lennart Stern l.stern@globalnet.net	070-636 04 36
Handla miljövänligt-ansvarig:	Leif Modéer	
Valberedning:	Åke Englund	0278-491 28

Naturskyddsföreningen Hanebo

Årsmötet ägde rum den 4 mars 2015 i Lötens Bygdgård.
Sten-Björn Sköld var ordförande och Mona Hjort sekreterare.
Efter årsmöte och fika visades bilder och berättades anekdoter från föreningens historia.

Styrelsen för Naturskyddsföreningen Hanebo 2015.

Ordförande	Kent Westlund kent.t.westlund@telia.com	070 3501992
Vise ordförande	Vakant	
Sekreterare	Mona Hjorth	0278 650422
Kassör	Mona Fogeby mail@halsingekonomi.se	0278 654048
Ledamöter	Sten-Björn Sköld sten-bjorn.skold@helsingenet.com	0278 650913
	Tord Hedberg tord.hedberg@helsingenet.com	0278 650495
Suppleant	Karin Engvall karin_engvall@telia.com	0278 650919
	Anette Lindholm anette.lindholm48@helsingenet.com	0278 650404
Valberedning	Hugo Forsberg hugo.forsberg40@gmail.com	0278 650422
	Gunnar Andersson	0278 657031
Handla Miljövänligt	Pia Svedén pia_mk@hotmail.com	

Voxnadalens Naturskyddsförening

Styrelsen: 2015

Ordförande:	Stefan Persson helsingebilder@live.se	070-552 21 62
Sekreterare:	Linda Jonsson linda.jonsson@borab.se	073-275 46 88
Kassör:	Johnny Eng johnny.eng@helsingenet.com	072-200 80 46
Ledamöter:	Maths Östberg finnskogsmuseet@swipnet.se	0271-101 68 070-566 01 68
	Johan Olanders johan.olandars@gmail.com	070-660 81 46
	Marika Henriksson fr.marika@hotmail.com	073-024 20 09
Suppleanter:	Lindvi Forsberg lindviforsberg@gmail.com	070-231 06 18
	Helena Lindgren lindgren.helena77@gmail.com	0271-218 60 070-574 19 71
	Marita Jansson marita.jansson@edu.ovanåker.se	070-639 69 35
Valberedning:	Hans Jonsson hansbjonsson@telia.com	0271-266 68 070-367 27 09
	Bernt Ung	070-690 98 35
Revisorer:	Lennart Eriksson Inga-Lill Embretsen	070-371 98 37 070-354 78 67

Aktiviteter

TORSDAG 4/6

NATTSÅNGARE

Vi åker och lyssnar efter nattsångare med Bollnäs Fågelklubb.

Samåkning från Statoil på Gärdet i Bollnäs kl. 21.00

FREDAG 5/6

NATURNATTEN

I år så beger vi oss till Hamra National parks urskogar för att uppleva natten med dess alla ljud och dofter.

Samling utanför stora entrén vid parken kl 19.00

Norra Skolan Edsbyn kl 17,00

Vår guide i natten blir Jan Hedman.

Föranmäl till Stefan 0705522162, helsingebilder@live.se

LÖRDAG 27/6

BLOMSTERVANDRING OCH BIODLING

Vi samlas hos Ralph Stenbeck och kollar på vildblomsterängen han sått. Vi får även en guidning i Biodling.

Samling för samåkning vid Norra Torget, Edsbyn kl 11.30, Q8 i Alfta kl 11.45 ca.

Info: Stefan 070-55 22 162

LÖRDAG 4/7

BLOMSTERVANDRING I VITTSJÖN

När jag under slutet av 80-talet fick veta att det skulle finnas brudsporre någonstans i Vittsjön, så var jag dit och letade, hittade med hjälp fyra stycken blommande exemplar. Vi fick lov av bolaget som äger marken att öppna upp några ängar, som i dag hyser en av de artrikaste markerna inom Bollnäs kommun. Brudsporrar i hundratal, likaså ängsgentiana samt låsbräken, kattfot, tvåblad med flera. **Samling: Vid kyrkan i Gruvberget, kl. 14.00. Medtag förtäring. Anmäl deltagande till skalensfabod@gmail.com så jag vet om det kommer någon.**

Guide: Stefan Olander

SÖNDAG 2/8

SLÅTTER VID BLIXTS

Välkommen till vår slåtter vid Blixts i Nordsjö utanför Vallsta. Vi börjar **kl. 08.00** på morgonen. Medtag egna liar och räfsor om ni har, annars finns det räfsor att låna. Även om vi bjuder på lättare förtäring så ta med egen mat säck. Är du osäker på vägen ring Per-Erik, tel: 0278-260 89 eller 073-055 31 90.

ONSDAG 5/8

SLÅTTER I LÖTBODARNA

Slåttern börjar kl. **17.28** vid Utigårns fåbod stuga i Lötbodarna som ligger efter vägen mot Tönsen, Kilafors. Ta gärna med lie, räfsa och/eller högaffel. Du är **VÄLKOMMEN** även om du inte kan delta i slåttern. Ta med något att dricka ur och något att sitta på, alla blir bjuden på fika. *Kent tel. 0278-650919 eller 070-*

SÖNDAG 9/8

ÄNGSSLÅTTER I STUGUBACKEN

Slåttern börjar vid **8-tiden** på morgonen. Du är välkommen när det passar dig och jobbar så länge du har tid och ork. Ta med mugg för NF Hanebo bjuder på kaffe, te, saft och smörgåsar som tack för hjälpen. Ta gärna med något i slåttersammanhang an värdbart redskap. *Kent tel. 0278 650919 eller 070 3501992 svarar på frågor om slåttern.*

SÖNDAG 9/8

SLÅTTER VID VITTSJÖN

Samling kl. 09.30 vid vägskälet i Vittsjön. Medtag redskap och fika. Finnskogsriket i samarbete med NF Bollnäs. Vi hjälps åt för att bli klar med varsin äng. För information ring Maths tel. 070-566 01 68 eller Per-Erik tel. 073-055 31 90.

SÖNDAG 16/8

UTFLYKT TILL ÄLKARSTJÄRNARNA

Vi kollar på det nya Natura 2000 området.
Samling kl. 09.00 vid Norra Torget, Edsbyn. Området planeras för naturvårdsbränning i år, kolla före om aktiviteten blir av! För information ring Stefan tel. 070-55 22 162

SÖNDAG 30/8
(Prel. datum)

NATURENS OCH FLOTTARLEDENS DAG

En dag för ung som gammal vid **Flottarkojan i Söräng Kl. 12.00 – 15.00. Preliminärt datum. Se annons i Ljusnan!** Följ skyltning från Sörängs skola. Underhållning vid flottarkojan och försäljning av fika, mat. Tipsrunda, Aktiviteter för barnen: Fiske, vi håvar insekter. Deltagande barn får en lupp som present. Kontakt: Torbjörn, tel. 0278-300 19 eller 070-373 58 18. Per-Erik, tel. 073-055 31 90.

Samarrangemang med Flottarleden Runemo Söräng.

SÖNDAG 6/9

FINNSKOGSVANDRING EFTER EGGASPÅRET

Vi går efter leden vid Eggåsen. Maths Östberg Guidar under dagen. **Samling vid Flaxnan Kl 09.30.** Samåkning från Norra torget,Edsbyn kl:09.00. Alfta Q8 Kl:09.00 Info: Stefan 070 5522162 el Maths 070-566 01 68

SÖNDAG 20/9

SVAMPUTFLYKT

Vi följer med svampexperten Monika Svensson ut i skogen och lär oss känna igen våra vanliga matsvampar.
Samling kl. 10.00 på parkeringen Bollnäs simhall.
Kontakt. Torbjörn, tel. 0278-30019 eller Per-Erik tel. 073-055 31 90.

Frukter och grönsaker behöver bin!

Vi kan tacka våra bin för maten! Ungefär en tredjedel av den mat vi äter är beroende av att bin pollinerar växter. Bin ger alltså inte bara honung utan gör livsviktiga insatser för vår överlevnad.

Honungsbin är binas kändisar. De är många och lever i bikupor ca 50 000 tillsammans. Men det finns många olika sorters bin och många arter lever ensamma, solitära bina. De tillverkar inte honung, men de är också mycket viktiga för att befrukta våra växter. Honungsbin kan flyga flera kilometer från bikupan i jakt på blommor. Solitära bin håller sig inom något hundratal meter från boet. Det betyder att om du lyckas få solitärbin att trivas i din närhet, får du små trädgårdsmästare som hjälper dig att få mer frukt och grönsaker!

Bygg ett vildbihotell

Solitära bin bygger sina bostäder som små enrumslägenheter. Där lägger de några ägg, bäddar och placerar in matpaket för larverna som utvecklas där inne. Många ensamlevande bin bygger bon i hål som andra insekter redan gnagt i trä. Men vi kan hjälpa dem och erbjuda specialbyggda små krypin. Det kan räcka att borra några hål i en träbit och hänga upp i soligt läge. Hålen ska vara ca 5-6 cm djupa och inte gå rakt igenom hela brädbiten, det ska vara stopp så det finns en botten i biboet.

Sjukdomar och landskapsomdaning

Bina är hotade på flera sätt. Flera olika sjukdomar drabbar tambin. Olika sorters giftiga bekämpningsmedel och miljöförändringar, som att det gamla småskaliga odlingslandskapet försvunnit, slår också hårt mot bin till exempel genom att många sorters blommor minskar.

Flera sjukdomar härjar bland tambin i Sverige, t ex Nosema och

Varroakvalstret, innebär att det inte är enkelt att vara biodlare. Men tambin klarar sig ändå förhållandevis väl och många biodlare har lärt sig att hantera sjukdomarna. Det är ännu värre för de vilda bina. Hotet mot dem är inte sjukdomarna, utan utarmningen av deras livsmiljöer. Det finns för lite blommor och variation i odlingslandskapet. Men de trivs bra i många trädgårdar och vi kan gynna dem genom att erbjuda husrum och växter som de gillar!

Tre saker som du kan göra för att hjälpa våra bin:

1. Hjälp dem med bostäder, bygg ett bihotell
2. Odlad blommor på balkong, i trädgården och spara vilda blommor
3. Köp ekologisk mat så minskar användningen av bekämpningsmedel

Kort bifakta

Det finns 285 olika arter vilda bin i Sverige, en tredjedel är hotade. De finns på rödlistan för att jordbrukslandskapet har blivit enformigare med för lite blommor. Det fanns 300 bi- och humlearter men 15 är redan försvunna.

Varför är bin viktiga?

Att bina producerar honung vet alla, men den största betydelsen för oss är att de pollinerar växter så att det blir frukt och bär åt oss och mängder av fåglar och andra djur.

Utan bin skulle det bli väldigt tomt i frukt- och grönsaksdisken där vi handlar resultatet av binas gratistjänster åt oss! Mer än en tredjedel av maten vi äter är resultat av pollinerad av bin.

En klick honung

Ge bina en tacksamhetens tanke när du tar en klick honung! För att fylla en honungsburk krävs 5 miljoner blomsterbesök! Mer än en tredjedel av maten vi äter är pollinerad av bin. Äpple och jordgubbar är två exempel.

Sjukdomar, gifter och ett förändrat landskap hotar våra bin.

Föreningsnytt

2014-års Miljöpristagare!

Naturskyddsföreningen Gävleborg har av fem kandidater utsett Stefan Olander till 2014-års Miljöpristagare.

”För sitt fleråriga, entusiastiska arbete med att inventera skogar och att återta många hektar betesmarker och blomsterängar vid fäboden Skalen i Ovanåker. Här finns tack vare hans arbete en rik biologisk mångfald och otaliga rara blomster. Stefan är en otroligt duktig biolog och naturkämpe samt en god förebild som inspirerar andra!”

Stort Grattis!

/ Ordf. Stefan Persson

Intresserad av rovdjur, el något annat område?

Spana in någon av våra arbetsgrupper, kanske du vill vara med i en grupp?

www.gavleborg-lan.naturskyddsforeningen.se/verksamhet-3/arbetsgrupper

Naturkontakt

Forum för dig som är medlem. Läs, fråga, umgås. Inspiration & föreningsinfo.

► www.naturkontakt.se

Vår tid är nu!

Tio hoppfulla perspektiv på klimatkrisen

Svante Axelsson är generalsekreterare i Naturskyddsföreningen i Sverige. Han har skrivit en bok där han visar positiva infallsvinklar på hur det går att hitta lösningar på de stora globala miljöproblemen så att vi får en hållbar utveckling för planeten. Vi kan verkligen rekommendera Svante som en mycket bra och inspirerande föreläsare att lyssna till.

-Politikerna verkar mer rädda för klimatpolitik än klimatförändringarna, säger Svante. Men det är inget att vara rädd för.

-Vi har tagit oss igenom större samhällsomvandlingar tidigare än de som är nödvändiga nu. Det största hotet mot klimatet är inte att de globala utsläppen av växthusgaser fortsätter att öka. Det är istället den pessimism och uppgivenhet som sprider sig.

- Det är möjligt att skapa ett fossilfritt samhälle och bromsa den globala

Köp Boken "Vår tid är nu"!

www.naturskyddsforeningen.se/vad-du-kan-gora/butiken/bocker/var-tid-ar-nu

TORSDAG 10/9 Bollnäs Bibliotek!

Se hemsidan och kommande annons i tidningarna för mer info.

Hussvalan är årets fågel 2015

Under 2015 är det hussvalan som pryder Bird Life Sveriges dekal och medlemskort, och de kommer att på olika sätt uppmärksamma hussvalans situation i landet. Det är en av de arter som minskat allra mest under senare tid.

Under vintern befinner sig hussvalorna i tropiska Afrika, och det är möjligt att ändrade förhållanden i vinterkvarteren bidrar till tillbakagången. Men också här hemma stöter hussvalan på motgångar. Det kan vara fastighetsägare och hyresgäster som ofta inte vill ha några svalbon på husen.

Eller kan det vara brist på föda på grund av förändringar i kreaturshållningen. Eftersom hussvalorna lever till stor del av flygfän som attraheras till djur av olika slag, så har denna förändring sannolikt varit negativ för hussvalorna.

Enligt Svensk fågeltaxerings inventeringsstatistik har två av tre hussvalor försvunnit från Sverige sedan programmet med punktrutter startades 1975. Om man tittar på de så kallade standardrutterna som är spridda över landet så har hussvalan minskat med närmare 40 procent sedan 1980. Det är inte bra signaler och skälet till att man nu vill fästa all uppmärksamhet på denna art.

Välkommen att rädda och lära i naturskogen i Härjedalen!

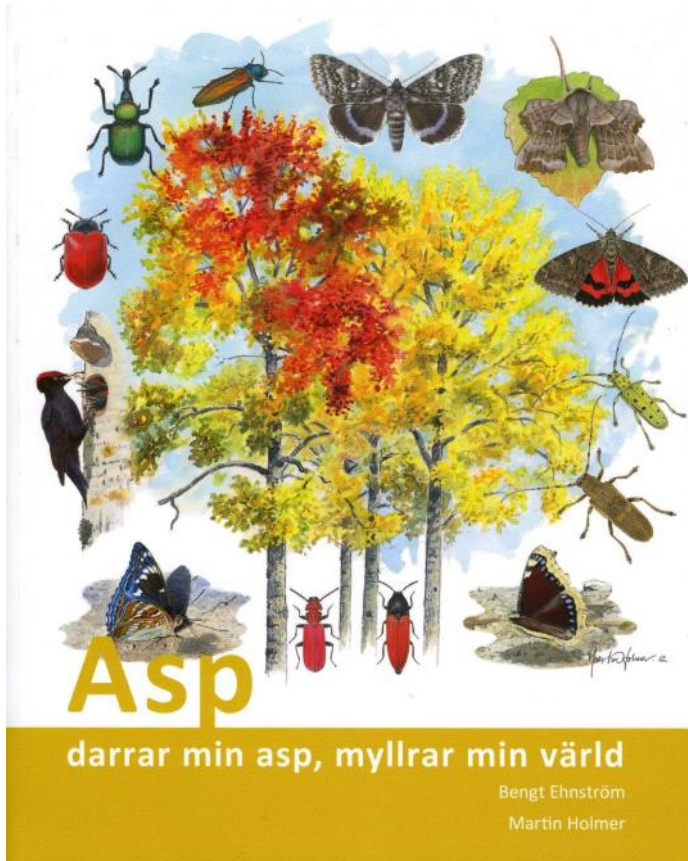
Forskningsresan är en årlig inventering av Sveriges sista oskyddade norrländska naturskogar, i år i Härjedalen.

Det härjas alltså inte, utan tillsammans lär vi oss inventeringens tjustning. Runt 50 personer av olika åldrar och bakgrund brukar delta. Artkunskaper är inte ett krav, utan vi lär av varandra!

Tveka inte att höra av dig om du har frågor! **Kontakta Johan Moberg, samordnare Forskningsresan i naturvårdens utmarker 2015; tel 073-8073644, e-post jo-han.jomo.moberg@gmail.com.**

Sista anmälningsdag är den 12:e juni.

Boktips

Aspen är ett ganska vanligt träd. Att det är vanligt skulle kunna tolkas som att det inte är särskilt märkvärdigt. Men under en asps liv spelar trädet en fantastisk och avgörande roll också för så många andra arters liv, att aspen både är fantastisk och ovanlig i sin roll. Boken ledsagar läsaren genom aspens liv och död och presenterar mängder av naturens spännande personligheter som möts på och i aspen.

Texten illustreras av en mångfald av akvareller som visar på det omfattande liv och biologiska myller som aspen bidrar till. Ett landskap med fler aspar av olika storlek och ålder innehåller och gynnar betydande naturvärden och en rik biologisk mångfald. Denna bok ger en inspirerande introduktion till alla som vill måna om landskapets aspar.

B

Avsändare:
Studiefrämjandet
Långgatan 26
821 43 Bollnäs

mycket mer att längta till.....

Ett urval av våra cirklar

- * Ekologisk fiskevård
- * Anhörigcirklar, ungdomar med drogproblem
- * Att gå med slagruta
- * Hantera digitala bilder
- * Släktforskning
- * Musikgrupper
- * Musikgrupper
- * Café Planet
- * Jägarskolan
- * Måla
- * Mindfulness
- * Finnskogen och skogsfinnarna
- * Ekologisk odling
- * Hundcirklar
- * ”Byahjälpen” hur vi blir mindre sårbara vid olika kriser
- * Må-Bra cirklar
- * Kamratcirkel eget eget intresse/ämne

Läs mer om våra cirklar och arrangemang på vår hemsida www.studieframjandet.se eller ring och beställ studieprogram. Kontakta oss för upplysningar och anmälan. Tel 0278-24070 E-post bollnas@studieframjandet.se